

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XII: Якісні дослідження для покращення життя людини / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль: Посвіт, 2022. С.90-91

*Олеся Слижук
(Київ, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОДАТКІВ ДО ПІДРУЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ

Орієнтація сучасної освіти України на побудову інноваційних діяльнісно орієнтованих систем сприяє пошуку можливостей комплексної підготовки здобувачів освіти, конкурентоспроможних в умовах сучасної економіки. Важливими характеристиками якості знань є природнича, математична та читацька грамотності 15-річних підлітків, вимірювання яких стали основою міжнародного дослідження PISA – здатності застосовувати компетентності, сформовані під час шкільного навчання за можливих змінених життєвих обставин для вирішення проблемних питань.

Усі ці показники пов'язані між собою, адже компетентності у природничих та математичних науках є основою STEM-освіти, а «високий рівень читацької грамотності є не лише основою для успіхів в інших галузях і напрямках освіти, але й передумовою для плідної участі в більшості сфер дорослого життя» [4, 4].

Читацька грамотність має бути постійною навичкою, яку особистість застосовує у своїй повсякденній діяльності протягом усього життя, працюючи з різними видами текстів, зокрема й літературними творами, медіатекстами, здійснюючи їх пошук, сприймання, інтерпретацію й оцінювання.

Л. Порядченко, І. Вдовика зазначають, що «поняття «читацька компетентність молодшого школяра» включає в себе: володіння навичкою елементарного читання та прийомами пошуку інформації в прочитаному тексті; уміння розуміти прочитану інформацію і пов'язувати її в єдину картину; вміння інтерпретувати зміст тексту. На нашу думку, одним із важливих засобів

формування читацької компетентності учнів на уроках літературного читання під час ознайомлення з літературним твором та його автором є використання технологій доповненої реальності, які наразі займають провідне місце не лише в освіті, а й інших галузях» [1, 182].

Під час вивчення української літератури в 5–6 класах формування читацької грамотності здійснюється у процесі виконання навчальних завдань, що становлять методичну систему розвитку вмінь роботи з літературними творами та враховують організацію різних видів діяльності: критичне читання, послідовне обговорення безпосереднього значення складників авторського тексту, виявлення й подолання суперечностей у ньому, осмислення змісту й форми літературного твору в цілому, виокремлення окремих його частин для детального аналізу й виконання на їх основі дослідницьких завдань, оцінювання його естетичної якості у контексті з іншими видами мистецтва, виявлення актуальності для власного особистісного розвитку. В основі підручника для 5 класу НУШ [2] застосовано системний підхід, який поєднує завдання для формування читацької грамотності, літературознавчої та комунікативної компетентності учнів.

Оскільки вже з початкової школи учні володіють навичками роботи з доповненою реальністю та іншими інформаційними технологіями, цікавим доповненням у процесі вивчення української літератури є цифровий додаток до підручника, скористатися яким учні можна як під час уроку, так і в процесі самостійної роботи. Він розміщений на спеціальній платформі й містить матеріали для учнів і вчителів [3].

Формуванню читацької грамотності п'ятикласників сприяє «Медіатека». Вона містить аудіозаписи літературних творів для самостійного прослуховування учнів, музичних композицій, які є одним із різновидів мистецького контексту для виучуваних текстуально художніх творів, а також додаткові науково-пізнавальні тексти, що не ввійшли до основної частини підручника.

Організації домашньої роботи з української літератури, спрямованої на розвиток навичок читацької грамотності – читацького потенціалу, знань про довкілля та суспільство, усвідомлення свого місця в ньому задля активної участі в ньому – допомагають завдання, розміщені в розділі «Читацьке дозвілля» цифрового додатку.

Окремо виділено цифрові ресурси для вчителів – модельну навчальну програму, календарне планування за нею, зошит для формувального оцінювання, методичний посібник з додатковими завданнями, які вчителі зможуть використати на уроках української літератури та для організації позакласної роботи.

Отже, структурно організований та системно впорядкований цифровий додаток до підручника української літератури є засобом міжпредметної інтеграції та комплексного формування ключових компетентностей учнів нової української школи, розвитку загальнонавчальних умінь працювати з різними видами інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Порядченко Л. А., Вдовика І. О. Використання інтернет-сервісу доповненої реальності Vipper як засобу формування читацької компетентності другокласників. *Open educational e-environment of modern University*. 2021. № 10. с. 180–190.
2. Яценко Т., Пахаренко В., Слижук О. Українська література: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2022.
3. Яценко Т., Пахаренко В., Слижук О. Українська література: цифровий додаток до підручника для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2022. URL: <http://inform1.yakistosviti.com.ua/ukrainska-literatura/5-klas>
4. PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. Київ: УЦОЯО, 2017. 123 с.

5. Stryzhak O., Slipukhina I., Polikhun N., Chernetskiy I. STEM-освіта: основні дефініції. *Information Technologies and Learning Tools*. 2017. Том 62. № 6. С. 16–33.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Для змісту: Слижук О. Використання цифрових додатків до підручника української літератури у процесі формування читацької грамотності учнів

Відомості про авторів: Слижук Олеся – кандидат педагогічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України

Для програми: Слижук Олеся – кандидат педагогічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України

«Використання цифрових додатків до підручника української літератури у процесі формування читацької грамотності учнів».

тел. 0975035029

olesja_2014@ukr.net

Тези прошу опублікувати в розділі «Педагогіка».